ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਲੋਕਾਯੁਕਤਾ ਪੁਲਿਸ
ਬਨਾਮ
ਐਸ. ਸੁੱਬੇਗੌੜਾ
(2023 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1598)
ਅਗਸਤ 03, 2023
[ਅਨਿਰੁੱਧ ਬੋਸ ਅਤੇ ਬੇਲਾ ਐਮ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ*, ਨਿਆਂਕਾਂ.]

ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਮੁੱਦੇ:

(i) ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਏ ਜਵਾਬੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਅਧੀਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਭਾਵੇਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਮੋ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 01.12.2014 ਨੂੰ ਜਮਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 23.12.2014 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ 17 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ?

(ii) ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ?

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 – ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 13(2) – ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਇਸ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ:

ਫੈਸਲਾ : ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਵੱਲੋਂ 01.12.2014 ਨੂੰ ਮੈਮੋ ਜਮਾ ਕਰਕੇ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਮੈਮੋ ਦੁਆਰਾ, ਜਵਾਬੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੰਜਾਮ ਦੇਣ ਜਾਂ ਸੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਲਈ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ – ਇਸ ਮੈਮੋ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ 17 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ – ਉਸ ਸਮੇਂ, ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਤੀਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜੋ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੀ ਜੋ ਮੁੜ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਅਧੀਨ ਮੁਕਤੀ ਮੰਗ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਜਾਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਸੀ,ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦਾ 19(1) - ਉਕਤ ਦਰਖਾਸਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ 482, ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚ ਸੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ, ਅਤੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ s.19. [ਪਰਾ 7]

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ, 1988 – ਧਾਰਾ 19(3) – ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਬਦਲੇ ਗਏ – ਇਸ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਤੀਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੁਆਰਾ 17 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਵੈਧ ਸੀ – ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਏ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ, 1988 – ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀ – ਬਣਤੀ ਦੀ

ਸਥਿਤੀ:

ਫੈਸਲਾ: ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀ ਬਣਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ – ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(3) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ – ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ – ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਇਕੋ ਇੱਕ ਮੰਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ, 1988 – ਧਾਰਾ.19(1) – ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਪੜਾਅ:

ਫੈਸਲਾ: ਉਹ ਪੜਾਅ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਭਾਵ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਬਹਿਸਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ – ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ, ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19. [ਪੈਰਾ 10]

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 - s.19(3) ਅਤੇ (4) - ਸੰਯੁਕਤ ਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ:

ਆਯੋਜਤ: ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਤੇ (4) ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰੀਡਿੰਗ 19 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਡ, ਕੋਈ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਅਪੀਲ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉੱਲਟਾ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ, ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਬੇਨਿਯਮਤਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਮੌਕੇ 'ਤੇ. [ਪੈਰਾ 11]

ਨੰਜੱਪਾ ਬਨਾਮ. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2015) 14 SCC 186 : [2015] 8 SCR 685; ਰਾਜ ਦੇ ਐਮ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਭੂਰਾਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2001) 7 SCC 679 : [2001] 2 Suppl. SCR 128 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ. ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1598 ਦਾ 2023.

16.08.2018 ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ CRLP ਨੰਬਰ 4463 ਦੇ 2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸੁਭਰਾਂਸੁ ਪਾਧੀ, ਮਿਸ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰੀ ਸ਼ੰਕਰ, ਨਿਰੂਪ ਸੁਕੀਰਤੀ, ਜੈ ਨਿਰੁਪਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ।

ਜਵਾਬੀ ਲਈ ਐਚ. ਐਨ. ਸ਼ਸ਼ੀਧਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਦੇਵਾਂਸ਼ੁ ਬਹਿਲ, ਬਾਲਾਜੀ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਬੇਲਾ ਐਮ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਰਾਹੀਂ 16.08.2018 ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਆਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4463 ਦੇ 2018 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਜਵਾਬੀ (ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ) ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 (ਇਸ ਨੂੰ 'ਕਿਹਾ ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਪੜ੍ਹਕੇ ਧਾਰਾ 13(2) ਅਧੀਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ

ਜਵਾਬੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ।

2. ਜਵਾਬਦੇਹ ਕਰਨਾਟਕ ਅਰਬਨ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਡਰੇਨੇਜ ਬੋਰਡ, ਮੰਡਿਆ ਡਿਵੀਜਨ, ਮੰਡਿਆ ਵਿੱਚ 1983 ਤੋਂ 2007 ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। 17.12.2007 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੋਰਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਰੂਰਲ ਡਿਵੀਜਨ, ਕਰਨਾਟਕ ਲੋਕਾਯੁਕਤ, ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਕੇਸ ਜਿਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 22 ਆਫ 2007 (ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 62 ਆਫ 2008 ਵਜੋਂ ਨੰਬਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਖਿਲਾਫ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 13(2) ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸੰਪਤੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 13.09.2010 ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨਜ ਜੱਜ, ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਰੂਰਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਕੀਤਾ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸੰਪਤੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 48/8 ਆਫ 2011 ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ 12.10.2011 ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 227 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 239 ਦੇ ਅਧੀਨ CrPC ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਕੇਸ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੋਰਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਕਤ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਕੇ 01.02.2013 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਿਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 287 ਆਫ 2013 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਪਿਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 05.07.2013 ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਨਾ ਕਿ 01.12.2013 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ।

4. ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਵਾਬੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਦਿਲਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 227 ਅਤੇ 239 ਦੇ ਅਧੀਨ CrPC ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਕਲਪ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਨ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਪਤੀ, ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ ਲਈ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਅਤੇ 02.12.2014 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੈਮੋ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉੱਕਤ ਮੈਮੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

“ਬੈਂਗਲੋਰ ਰੂਰਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ

ਸਪੈਸ਼ਲ.ਸੀ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 488 ਦਾ 11

ਵਿਚਕਾਰ:

ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਯੁਕਤਾ ਪੁਲਿਸ,
ਬੈਂਗਲੋਰ ਰੂਰਲ.
... ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ
ਅਤੇ:
ਸੁਬੇਗੌੜਾ.
... ਦੋਸ਼ੀ

ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਮੈਮੋ

ਉਪਰੋਕਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨਮਰਤਾ ਨਾਲ ਸੁਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ Cr.P.C., 1973 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 227 ਅਤੇ 239 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਗੇ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੁਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Sd/-
02.12.2014
ਬੈਂਗਲੋਰ.
ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਵਕੀਲ."

5. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ 23.12.2014 ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1)(ਈ) ਅਧੀਨ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 13(2) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 488 ਦਾ 2011 ਵਿੱਚ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ 17 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਬੀਚ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਦਿਲਾਉਣ ਲਈ CrPC ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 227 ਅਧੀਨ ਤੀਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਕਰਨਾਟਕ ਅਰਬਨ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਡਰੇਨੇਜ ਬੋਰਡ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਕਤ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਰਨਾਟਕ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਵਰਗੀਕਰਨ, ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 1957 ਦੇ ਨਿਯਮ 10 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19(1) ਅਧੀਨ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੰਕਲਪ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ 05.06.2018 ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ 17 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸੰਕਲਪ ਅਧਾਰਿਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਜਵਾਬੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਲਈ ਤੀਜੀ ਲਗਾਤਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸੀ। ਦੁੱਖੀ ਜਵਾਬੀ ਨੇ CrPC ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 482 ਅਧੀਨ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4463 ਦਾ 2018 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ।

6. ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਬੇਬਾਕ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ:

ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਜਵਾਬੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 02.12.2014 ਨੂੰ ਮੈਮੋ ਜਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 23.12.2014 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟਰਾਇਲ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ 17 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ?

ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਧਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਾਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

7. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਅਧੀਨ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ। ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੰਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ। ਮੰਨਿਆ, ਦੂਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਕੇ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ 02.12.2014 ਨੂੰ ਮੀਮੋ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੋ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਮੀਮੋ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਲਈ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਸੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ। ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੀਮੋ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ, ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ 17 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਉਸ 'ਤੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਤੀਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਸੀ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੁਬਾਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਗਰਾਂਟ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ। ਉਕੱਤ ਅਰਜ਼ੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ CrPC, ਜੋ ਕਿ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਲਟਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ।

8. ਤਿਆਰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1), (3) ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦੇ (4) ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"19. ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। -(1) ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਗੀ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 7, 11, 13 ਅਤੇ 15 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋਕਪਾਲ ਅਤੇ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਐਕਟ, 2013 (1 ਦੇ 2014) ਵਿੱਚ ਅਨੁਕੂਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ —

(ਕ) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ;

(ਬੀ) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਿਵਾਏ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦਾ;

(ਸੀ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ।

(2) ———

(3) ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 (2 ਦੇ 1974) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, —

(ਅ) ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਲਟਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ

ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਛੱਡਣਾ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ;

(ਬੀ) ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਛੱਡਣਾ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ, ਛੱਡਣਾ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ;

(ਸੀ) ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਛੱਡਣਾ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਤੀਜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਐਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਵਿਆਖਿਆ.— ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ,—

(ਅ) ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

(ਬ) ਅਭਿਯੋਗ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੋੜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।"

9. ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 465 ਵਿੱਚ CrPC ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਗਲਤੀ, ਛੱਡਤ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੋਜ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਲਟਣਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

"465. ਗਲਤੀ, ਛੱਡਤ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੋਜ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਜਦੋਂ ਉਲਟਣਯੋਗ ਹੈ। -

1. ਇਸ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਛੱਡਤ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਸੰਮਨ, ਵਾਰੰਟ, ਐਲਾਨ, ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਇਸ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।

2. ਇਸ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ, ਛੱਡਤ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ, ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਐਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।"

10. ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਖਿਲਾਫ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਸੰਜਾਣ ਲੈਣ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ/ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ, ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਖੰਡ (ਅ), (ਬ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਅਨੁਸਾਰ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਸੁਸਥਾਪਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਹ ਪੜਾਅ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ

ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪੜਾਅ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜਾਣ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਭਾਵ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਬਹਿਸ ਦੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਅਪੀਲ, ਸੋਧ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹੋਂਦ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਹੋਵੇਗਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਯੋਗ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਤਾਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਨਵੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ।

11. ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਤੇ (4) ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੰਮਤੀ ਵਿੱਚ, ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ, ਛੱਡ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਹੋਰ ਧਾਰਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ, ਛੱਡ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਐਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ "ਸੰਮਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਪੀਲ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਮਤੀ ਖਰਾਬ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਅਤੇ ਛੱਡ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਾਂਤ ਜਾਂ ਸੋਧ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ।

12. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾਨਜੱਪਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 19(1) ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 19(3) ਅਤੇ 19(4) ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 19(1) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕੀ ਹਨ।

“22. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਕਦਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੁਵਿਧਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਖਿਲਾਫ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਜਾਇਸ਼ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 19(1) ਦੇ ਖੰਡ (ਅ), (ਬ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਤਿਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਲਈ ਵੈਧ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਨਾਲ ਰੋਕਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

23. ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਨਾਨ ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲਾਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇਗਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 465 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

23.1. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਕਾਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਜਿੱਦ ਨਾਲ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 19(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਛੱਡਛਾੜ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਤਬ ਤੱਕ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ, ਛੱਡਛਾੜ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਤਹ 'ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਖੜੀ ਨਹੀਂ ਉੱਤਰਦੀ।

23.2. ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਸੰਮਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ, ਛੱਡਛਾੜ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਿਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਅੱਗੇ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਰਾਏ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ, ਛੱਡਛਾੜ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਕਾਰਨ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3), ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਸੰਮਤੀ ਖਰਾਬ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਅਤੇ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਥੇ ਅਪੀਲਤ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਕਾਰਨ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਰਾਏ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਭਿਯੋਗ ਲਾਉਣ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਦਾ ਵੈਧ ਆਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ 19(1) ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

23.3. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਮੀ, ਛੱਡਛਾੜ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਵੈਧ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

23.4. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਤ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰਕ ਅਦਾਲਤ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਸੰਮਤੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਛੱਡਛਾੜ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨੇ ਕੀ ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਵਿੱਚ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਐਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ 19(3) ਅਤੇ (4) ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਸਮੇਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਅਜਮਾਇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਅੱਗੇ।

23.5. ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਤੀਜੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਖੋਜ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 19(1) ਅਧੀਨ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਛੁੱਟਪੁੱਟ, ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਲੱਭੇਗੀ। ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਂਚਦਿਆਂ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਸਫਲਤਾ ਵਾਕਈ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਸਬੰਧਤ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਛੁੱਟਪੁੱਟ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਮਤਲਬ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

13. ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭੂਰਾਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 465 ਵਿੱਚ

ਸਮਾਹਿਤ ਵਿਵਿਧ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ 'ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੈ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ। ਚੂੰਕਿ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(3) ਅਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 465(1) ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪਰਿ ਮੈਟੇਰੀਆ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਕਹੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਹੋਵੇਗਾ।

"14. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 465(1) ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"465. (1) ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਹਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਛੁੱਟਪੁੱਟ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਸੰਮਨ, ਵਾਰੰਟ, ਐਲਾਨ, ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਜਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ, ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨਾਲ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ।"

15. ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਛੁੱਟਪੁੱਟ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਵ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਜਾਂ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਕ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ, ਛੁੱਟਪੁੱਟ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨੇ "ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ" ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗਲਤੀ, ਛੁੱਟਪੁੱਟ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

16. “ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ” ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ, ਚੂਕ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ? ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਦਬੀ ਐਮ. ਮੁਲਤਾਨੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ [(2001) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 577: 2001 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 358] ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 585, ਪੈਰਾ 23)

“23. ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ‘ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ’ ਬਾਰੇ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਇਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਇਸ ਇਜ਼ਹਾਰ ਨਾਲ ਬਲ ਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਚੀਲਾ ਜਾਂ ਸੌਖਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ‘ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ’ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ, ਕਦੇ ਕਦੇ, ਇੱਕ ਸ਼ਬਦਸ਼ਾਸਤਰੀ ਗਿਰਗਿਟ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਲਾਰਡ ਡਿਪਲਾਕ ਵਿੱਚ ਟੈਮਲਿਨ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ. ਇਜ਼ ਦ ਐਨਵਾਇਰਨਮੈਂਟ [(1977) 1 ਆਲ ਈ.ਆਰ. 813: 1978 ਏ.ਸੀ. 359 : (1977) 2 ਡਬਲਿਊ.ਐਲ.ਆਰ. 450 (ਐਚ.ਐਲ)].) ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਛਲਾਵਾ ਹੈ।"

14. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਮੰਗ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਖਾਸ ਜੱਜ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੀਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸਿਕਿਊਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ 17 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜੋ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਬੋਰਡ ਲਈ ਇੱਕ ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ, ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਇੱਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੀ, ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਵੈਧ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਖਾਸ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਜੱਜ ਦੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਲਟਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੋਕ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਹੈ-ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਹੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਰਾਇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ।

15. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਇੰਟਰਲੋਕਟਰੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਛੁੱਟਕਾਰੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬਰਕਰਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਖਾਸ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਜਾਣ ਲਈ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਤਾਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 19(3) ਅਨੁਸਾਰ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਇਕੋ ਇਕ ਮੰਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਏ।

16. ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਚਰਣ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ। ਖਾਸ ਜੱਜ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਉਸ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਰੁਕਿਆ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ।

17. ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate